

SLOVENSKI NAROD.

Ilanaja vsak dan, izveniši ponedeljke in uredne po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogarske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr., za četrt leta. — Za tuja dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode nótetije na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrt stopne petič-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopolni naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravišništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 4. avgusta.

Volitve imajo torej vsak čas razpisane biti, morda že konec tega meseca. Volilno gibanje je v vseh deželah živo, po nekaterih še preveč. V taci si želé, da bi stvar že bila pri kraju, in ker so stranke večjidel že popolno organizirane, nestrpnost čakajo znamenja za boj, ki bode odločil za bodočih šest let podoba državnega zastopa nas Cis-lejtanov.

Kako je volilno gibanje in volilno stanje pri nas, to naši bralci vedo. Da si smo bili posiljeni ločiti se v dva dela, in nam na več krajih žuga boj med dvema domačima kandidatoma, med liberalno-narodnim in reakcionarno-klerikalnim — vendar stvari ne stoje slabo, ako agitacija, ki se je razvila, ne pojenja. In če koncem na katerem posameznem kraju vsled notranje naše neednosti zmaga kak posamezen protivnik naroda našega — e saj dobro vemo, da bo to po čudi onih, ki so rekli, pa še ne oporekli, da jim je nemčur ljubši nego liberalni Slovenec, in tolažiti se koncem moremo, da je boljše imeti 10 dobrih poslancev, t. j. politikarjev in govornikov, kakor 12 figurantov in molčljivih kimalcev v državnem zboru.

Dobro je za nas tudi, da je nemškutar-ska agitacija precej opešala. Nemškutar-jem smo glavno orožje z rok zbili, ko smo odločno liberalno-narodno zastavo, ki je bila itak vedno naša, razvili. Zdaj ne moremo nič več ljudstva strašiti, da je narodna stranka isto kar mračnjaška ali klerikalna stranka, da smo sovražniki svobode itd.

Nemškutarji morejo zdaj proti nam Slovencem delati in agitirati samo še z nemškega stališča. Oni nimajo drugega proti nam nego to, da mi ljubimo jezik matere in šego očetovo. Oni morejo agitirati samo zato, da se odrečemo svojemu domovinskemu občaju in da se potujimo, ponemčimo.

To jim ne pojde in jim ne gre nikakor lahko. Srce je še velik faktor v politiki omikanih in tudi neomikanih iz naroda. Teško in le posamezno se bode našel človek, ki bo vedoma narodne svetinje zatajil in zasramoval. Še taki, ki ne marajo za domač jezik, sramujo se vendar večjidel reči ali pokazati zaničevanje do njega, in še nemškutarski filister, ki se je dal samo na liberalne limance od svoje narodnosti odvrniti, nij hotel nič slišati o tem, da se domač jezik zatara.

To je dobiček, ki upamo, da se bode že kmalu, deloma pri naslednjih volitvah pokazal. Če se pa ne pokaže še precej — stari predsodki se ne izkoreninijo hitro — gotovo je, da se bode kasneje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. avgusta.

Poljaci spoznavajo, da samo v zvezi s federalisti najdejo moč proti dunajskim centralističnim nameram. Oba poljska lista „Čas“ in „Kraj“ želita sklicanje federalističnega shoda, pri katerem bi se sešli vsi proticentralisti in o skupnem programu zedinili. Nam se tak zdaj pred volitvami nepotreben zdi. Pred vsem naj se volitve vrše, potem se izvoljeni poslanci zbero in sklenejo o svojem postopanju v državnem zboru.

Grof **Hohenwart**, katerega še zmirom „Novice“ hote usiliti Slovencem, sprejel je kandidaturu za državni zbor v kmetijski skupini Prošnic-Kromerž na Moravskem. „Našinec“ poroča, da je grof Hohenwart nedavno bil v Raketnici in da so ga češki volilci nagovarjali, naj prevzame tam kandidaturu. Hohenwart je bil precej pripravljen, volilci so to naznanjali v Brno dr. Pražaku. „Našinec“ gorko priporočuje grofa Hohenwarta, katerega politika je bila identična s politiko češkega naroda. Mi se popolnem strinjamo s pohvalo Hohenwarta od češke strani, a Slovenci od njega nijmo dobili nobene koncepcije, še svojih pravic ne. Čemu se tedaj za njega potezamo? Ali je grof Hohenwart kedaj podpisal program narodne večine kranjskega deželnega zbora? Prosimo odgovora.

Vnanje države.

Tiskovna svoboda na **Ruskem** ne more prodreti. Vladni list razglasa sklep državnega sveta, katerega je tudi car potrdil, da bode glavno tiskovno opravišništvo poročalo urednikom časnikov, kadar vlada želi, da se o nekih imenitnih državnih vprašanjih ne govori v časnikih. Minister notranjih zadev je pooblaščen izdavanje časnikov do treh mesecev prepovedati, če ravno proti temu ukazu.

Vrnitev nemške armade iz **Francoškega** se mirno vrši. Samo v nekaterih mestih se je zbiralo ljudstvo in živio klicalo Thiersu in Gambeti. Mir pa se nikjer nij kalil. Pariški grof je še v Parizu, da si je mislil zopet iti v Frohsdorf.

Uporniki na **Španjskem** se morajo umakniti pred redno armado. V Kartageni so postavili neko vlado, a oblast te vlada ne sega daleč čez mestna obzidja. Sevilla je zopet vzeta upornikom, ki so tam velike zgube trpeli; a pokazali so svojo divjost s tem, da so javna poslopja s petrolejem podžigali. In na čelu teh čet stoji tudi nekateri menihi, ki fanatizirajo to sprideno druhal. V Valenčiji so uporniki obropali filijalo španjske banke.

Severno-amerikanska vlada je sklenila, pravdo proti društvenikom Kukludskega društva ustaviti in pomiloščiti one zatožene, ki so manj zakrivil. V Tenesee kolera hudo razsaja.

Dopisi.

Iz Vipave 31. julija [Izv. dop.] Vprašati moram „Noviškega“ dopisnika iz Notranjskega, kedaj so „Vošnjakoveci“ in njih

glasilo „Slovenski Narod“ program „pravne“ stranke sprejeli, nij li „Slov. Narod“ precej po porodu te stranke, se jej nasprotnega pokazal in le strogo naš narodni program priporočal? „V zvezi je moč“ tako kliče gospodin dopisnik. Pogledimo najprej, kdo pa je ta „pravna“ stranka? Jej nijso li Čehi stare in mlade barve odločni nasprotniki? Poljaki isto tako nečejo nič o njej vedeti. Torej obstoji ta stranka iz klerikalnih Nemcev, katere kot sobojevnike radostno pozdravljamo; a da bi morali naši poslanci iz njih taborja izlesti, da bi se mi morali s temi Nemci zlit, proti temu najodločneje protestujemo. Če se nam hoče nam neljubi program oktroirati, in če mi temu protivimo, se nam ne more očitati, da nalašč razpor sejemo. Razen nekaterih je Vipava zelo mirna, tako modruje „Noviški“ dopisnik, kakor, češ, vse trobi v njegov rog. Gospodine! pojdite v občine Podraga, Slap, Goče, Ustje obrnite se do premožnejših posestnikov, kateri so steber narodnega življenja v Vipavski dolini, in prepričali se boste v Vam bridkej resnici, da stojijo na drugem stališču nego vi, na stališču napredka in svobode in nekaljenega, čistega rodoljublja. Da pa ti ljudje nijso brez upljiva bode pokazala bodočnost. Istina je, da je gospod Grabrijan delal za narodno stvar pred nego mi, a se nij pičice v dvajsetih letih naprej premaknil, duh časa napreduje in tako moramo tudi mi primerno napredovati. In če že toliko časa dela, zakaj ne bi prepustil dela tudi mlajšim močem? Mar meni gosp. Grabrijan da bode vedno živel?

Zdaj še nekaj o drugem dopisniku v „Novicah“. Med drugimi opisuje ta gospod kot velik čin rodoljubnosti — čujte! kdo se ne smeje? — zidanje tretjega turna pri Materi božji v Logu. O da bi vi vedeli, kakega mnenja je pametno ljudstvo, ki se pa ne predrzne Vam očitno v obraz se izraziti, molčali bi. Namestu da se v loški turn toliko tisoč ev denarja zakopuje, ki se le iz kmeta izmolzejo, bi se lahko ta denar v bolj in koristneje namene obrnil.

Iz Vipave 1. avgusta. [Izv. dopis.] No, v zadnjem dopisu „Slov. Naroda“ smo vendarle rekli prav, da so „pravnarji“ pri nas malo vznemirjeni, kar nam dokazujejo s svojim kričanjem v „Novicah“. Kdor vidi, da nema res telesne moči, poskusi pred boj z besedo, to je pregovor. Isto tako so začele kreature „Noviške“ delati še zmirom misleč: „saj kar „Novice“ pišejo, mislijo ljudje, da je „sveto — nezmotljivo“ in gotovo je, da bodo za nami kokodakali“. Gospoda! zašli ste! Upljiv pri ljudstvu izgublimate, katerim imena obrekovalci, natolcaveci itd. dajete, to ste sami, to smo vam že povedali in vam še ponavljamo. Bog je pravičen, in vsaki

pregrehi je meje postavil, tako bode tudi vam rekel enkrat zadosti.

Nij vredno sicer — vendar da dobimo za drug četrtek še kaj za smeh v „Novicah“ iz naše doline, se bomo z novškima dopisnikoma malo v pogovor spustili, če tudi so — nezmotljivi. Kdor prvi dopis „Iz Vipavskega“ le površno prebere, ta ve, da ga je pisala „posvečena“ inteligentna roka, katera zraven sebe še k večjemu dva „inteligentna“ v celi dolini prišteva. Saj piše: „ako štejem že nekoliko prstov ene (!) roke ostane praznih da bi se k inteligentnim prištevali kajti kdor je svoboden itd. nij inteligenten“. Revček! kaj nemamo v celi Vipavi več nego 3 duhovnov? saj te bi vendar moral kljub temu, da tu pa tam, kak mož rudečega obraza — prav živo pri popoldanski božji službi po nedolžni prižnici s pestjo bije, k inteligenciji prištevati? Ostanite tedaj samo vi gospodine dopisnik „Novic“ in vaša dva, „inteligencija“ cele Vipave, samo da se nam pokažete da Vas vidimo in vas bomo — kadili. O „svobodomiselnih burji“ Vipavski nij sedaj sledu ni tiru in razen nekaterih je Vipava za prihodnjo volitev prav mirna in dostaviti smo imeli še: ter čaka v „božjem strahu“ do dneva volitve — „naše“ komande! Dopisnik „Noviški“ se zdaj malo zaleti v dve najodličniši osobi vipavski in zatem začne obirati in prav po „Noviško“ psovati g. Hrena, Vošnjaka, Zarnika in vse, ki so se predrznili iti k volilnemu shodu v Postojno, in tam brez dovoljenja „Novic“ izraziti svojo misel.

Iz Notranjskega 31. julija. [Izv. dopis.] Dopis iz Notranjskega v 116. številu. „Naroda“ je nekega gospoda tako v oči klal, da je bil jeze „zelen“, ko ga je prečital, in to je ostal še dandenes, namreč „zelen.“ 4 dni in 4 dolge noči je neprenehoma tuhtal, kako bi svojo, to je, g. Zelenovo slavo nazaj osvetil, katero je oni resnični dopis tako omadeževal. Po dolgih študijah, napravi neki v resnici lažnjivi dopis, v „Novice“ „izpod Nanosa“ in tega v potu svojega obraza, kajti bilo mu je tako vroče, da si je mislil, da je v deželi dromedar. Ta gospodin dobro ve, da ima le malo ali da nema celo nobene zagovornika na Notranjskem, tedaj si misli: „moram sam svojo zaružavelo slavo po „Novicah“ hvaliti, če ne pridem do „poslaništva“, kar je njegova najbolj vroča želja. Da bi pa mislil, ves drugi narod, ki nema še te časti ga natančno poznati, da ima on toliko čestilcev okrog sebe, imenuje svoj dopis „izpod Nanosa“. Gospodin, kako neki se vi predrznete v imenu Podnanoscev to laž po svetu trositi? Rad bi poznal onega moža izpod Nanosa, kateri bi bil volil g. Zelena, še rajši pa onega Podnanosca, kateri bi bil pripravljen s tako lažnjivim dopisom g. Zelena slavo venčati. Meni so dobro znani vsi gospodje izpod Nanosa, ki so kos napraviti kak dopis, govoril sem z enim in drugim, a prepričal sem se, da g. Zelen ima le malo ali pa bolje rečeno, nema skoraj nič zaupanja med njimi; da bi bili celo pripravljeni, ga v okrajno cen. komisijo voliti, to prazno domišljijo naj si g. Zelen na mojo besedo iz glave izbije.

A ta gospod se še celo predrzne v imenu več jih govoriti, ter pravi: „smo ta posel g. Zelenu ponujali.“ Kdaj in kdo so ti bili, ki so g. Zelena v to silili, to nam nij znano, a javno izrekam, da večina nikdar nij bila zato, najmanj pa Podnanosci. Da se je sam

silil, to je istina, ne pa da bi se bil branil prevzeti ta posel, kakor pravi dopisalec v „Novicah“. Ko bi se bil branil prevzeti ta posel, bil bi javno to izrekel pri volitvi, a tega nij storil, nego pustil se je voliti in dobil je, ako se ne motim cele tri glasove. Gospodine, mar je tudi to laž? Če je laž prosim, da mi one gospode imenujete, ki so vas silili in volili. Dokler pa tega ne storite, je gospod Zelena opravičevanje gola neresnica, ne pa oni dopis dromedarov. — Gospodine, vi ste v istini izvrsten prirodoslovec, nij čuda da doboste 50 gl. deželne podpore za dunajsko svetovno razstavo, samo to je jako vsem žal in bojimo se, da ne pojdete na Dunaj, kajti rekel ste v neki krčmi, da vam sicer kmetijska družba ponuja 50 gld. podpore, a to je vse premalo in ako vam ne da 200 gl., ne pojdete. Pa to se nij nič začuditi, da terja gospod Zelen 200 gl. za pot v Beč, kajti on nij kakor so drugi prosilci, on ne spada med kmete, on je več slovenski „prvak“, tedaj je treba z veliko žlico potovati in se v posebnem vozu voziti, torej je treba tudi več novcev. Jaz bi svetoval krajnski kmetijski družbi, da bi trijem drugim odrekla in g. Zelenu dala zaželenih 200 gld., kajti popisi njegovi bodo jako zanimivi, že tu v naši majhni deželi vidi shode kraških bikov, za dopisatelje „Narodove“ spozna „dromedare“, in bog vé še kaj bo vse stuhtal. Posebno radoveden sem, kam bode uvrstil senožeško, to je zeleno papigo „najbrž za kakega „majistra“ ali ministra, kaj ne da?

Ker je g. Zelen tako izvrsten človek, dovršil je dela za našo domovino, kakoršnih še ne nobeden, to mi bode vendar vsak pripoznal, kdor je bral zadnje „Novice“, mislim da bi ne bilo odveč, ako ga Herakleja cele „Slovenije“ imenujemo. Gospod dopisovatelj „Novic“, to vam pa vendar še moram svetovati, da za naprej svoje dopise, katere hočete pod firmo drugih prodajati, bolj umetno sestavite, ne pa tako, da se vas na mah spozna, kar ste bili prdpričani tudi iz Divače. Tako se vas tudi spozna, da niste Podnanosec, ker pravite v dopisu „izpod Nanosa“: „Gospa sneha, (kako neki pridete vi do tega izraza? vidi se le, da imate dosta časa za študirati, in da vas dninarji ne skrbje). „Soča“ tudi menda ne ve, da so vipavski gospodje s pomočjo Podnanoscev“ itd. Evo gospodine, kako se vas spozna, da niste Podnanosec, imeli ste reči: „Nekaterih Podn.“ ali pa: „s pomočjo nas Podnanoscev“, potem bi vendar kakega oslepili, da bi bil mislil, da je v resnici vaš senožeški dopis izpod Nanosa. Se ve da oni, ki vas osebno pozna, in ki pozna tudi vaše strastno poželenje do kaj višjega, in do časti, ta bode na mah poznal vaš dopis, če ga prav iz Olimpa pišete. Pomislite pa, da kdor visoko leti, ta bode nisko padel.

Od Kolpe, 3. avg. [Izv. dop.] (Volilni shod na Raki.) Čitali smo v kako lepem redu se je vršil na Raki sklicani shod. Kjer nad 150 odvažnih mož enoglasno sklepa, tam je sloga, tam je moč. Radi bi se bili tudi mi osebno pridružili slogi in pomnožili moč, da nij Raka od nas v toliki daljini, katero huda vročina še bolj podaljšuje. Zarad tega pa nij naša narodna stvar, za katero že toliko let neprestrašeno v boj hodimo, ni najmanj trpela, kajti mož, katerega so naši sovolilci ob Savi za svojega

kandidata navdušeno proglasili, čuje naj tudi naš oduševljeni pozdrav od Kolpe! Naš program je bil in ostane narodni; temu nasproti splava vsak drugi — po vodi. S tem programom v srei in glavi zmagal bo sijajno naš kandidat Viljem Pfeifer! Veseli nas od gg. duhovnikov, da so na shodu z narodom soglasno (?) postopali; pričakovali smo to, ker smo tega vajeni. Mi smo opazovali z vso simpatijo vernih bratov volitve na sednem Hrvatskem in povsod smo videli, da je hrvatska duhovščina razen nekaterih lačnih lizunov z narodom enega duha, ene misli, zato pa nij bilo nikoli razpora in vkljuba vsem peklenskim kovarstvom madžaronskih nadri-vitezov zmagovali so narodni kandidati. Koliko bi pa koristilo duhovnom, ako bi ne delali v smislu napredujočega naroda? Toliko kolikor jezuitom, katere je narod popolnem zapustil in z narodom vsi pametni duhovni, katere dobro poznamo. „Kaj ste naredili iz naroda?“ grmelo bi po vsem Slovenskem, kakor je grmelo v Rimu, ko se je klicalo jezuitom „kaj ste naredili iz nauka Kristusovega“!

Iz Gorice 1. avgusta. [Izv. dopis.] Volilno gibanje se je pri nas kaj čvrsto začelo. „Gorica“ dela bolj skrivaj, kakor se vjema z društvenim značajem, „Soča“ očitno. Včeraj smo, rekel bi, slovesno proglasili svojega kandidata, in zdaj treba, da se složnim delovanjem častno dosežemo, kar smo se svojim glasovanjem možko obljubili. In dobro bo, če to dosežemo, imeli bomo v dr. Lavriču najzaneslivejšega zastopnika na Dunaji, in ne izgubimo — tudi začasno ne — izvrstnega zastopnika dr. Abram-a v deželnem odboru. „Goričarji“ imajo menda tudi že svojega moža, a bojazljivi so in se ne drznejo z njim naravnost na beli dan, ker vedo da nij mož splošnega zaupanja — in ker mu sami ne zaupajo. Nam je dobro znano, da jih je celo v društvu mnogo, kateri mu bodo nasprotovali. Shod v Komnu je jako pomenljiv.

Narodna zavest se lepo in veselo korenini v naših občinah. Gotovo je „Narodovim“ čitateljem že znana zanimiva prepirnost mej solkanskim občinskim zastopom in okr. glavarstvom v Gorici.

Starešinstvo, kakor se imenuje po našem občinskem redu, občinski zbor, je sklenilo, da županstvo naj ne sprejema več glavarstvenih nemških dopisov, kateri so se začeli pod glavarjem Rechbachom od dne do dne bolj množiti. Glavarstvo ustavi ta sklep in naznani svojo naredbo c. kr. namestnji v Trst. Ta zasliši deželni odbor v Gorici, kateri zagovarja odločno starešinstveni sklep. Namestnija pa preziraje popolnem vse odboroze razloge — potrdi, kar je glavarstvo odločilo.

Kaj bo zdaj solkansko starešinstvo storilo, tega še ne vemo, a pozvedeli smo, da je mnogo županov, občinskih zastopnikov in drugih veljavnih mož podpisalo zaupnico, katero hočejo vrlim Solkancom poslati. Ta naj jim bo dala pogum, da se bodo še naprej neustrašeno borili za priznavo narodne enakopravnosti, katera je utrjena in zagotovljena v avstrijski ustavi. — A še boljše nego vse zaupnice bi bilo, da bi tudi vsi drugi občinski zastopi na Goriškem postavili svojo posebno čast v brambo narodnih pravic, katere nam do zdaj še skoro vsi vladni organi s trdovratnim dopisavanjem v

talijanskem in nemškem je ziku kratijo. —

V šte. 172 „Slov. Naroda“ smo brali z velikim začudenjem nek dopis iz Jesenic, v katerem se pripoveduje, da so tudi duhovniki agitovali proti shodu, pri katerem je govoril ravnatelj slov. oddelka naše kmetijske šole g. prof. Povše. Preč. gošpodje gotovo niso vedeli, kaj delajo.

S Krasa 30. jul. [Izv. dop.] (O pogozdovanju Krasa nadalje.) Poslovivši se od č. g. Rumca idem proti Kastvu in drugim selom. Veselje me obide, ko pregledujem po celotni Kastavščini ali Liburniji prelepi mladi gozd. Od Kastva do Permani, in od Skalnice proti Lisini je prekrasno mladje, katero ponosno raste iz korenin nekdanjih posekanih mogočnih hrastov. Hvala sl. kastavskemu glavarstvu, ki tako lepo skrbi, da se ne pokončujejo mlada drevesca, ki obetajo nekdanj prekrasen gozd! V Klani se je pod vodstvom č. g. J. Lusnika, učitelja, in č. g. Logarja veliko storilo za pogozdenje Krasa. Ko nekega dne po težavnem opravi pridem v Podgraje h g. Savincu, tamošnjemu duhovnu, zvem da je v drevesnici več tisoč triletnih borov, in te odločim tu posaditi. Župan in pridelni voditelj za pogozdenje Krasa zbereta vaščane in šli smo na delo nam odločeno saditi lepe borovce v „Črešnjevo reber“. Ko poludne odzvonijo, gredo ljudje domov se malo s hrano pokrepčati. Komaj je ena za poludne in pride mi novica: „Zabički pastirji so s svojimi čedami vse pokončali!“ Vzamem dva moža s sobo in vsi trije letimo na omenjeni kraj. Ko tja pridemo, ne najdemo ni enega drevesca više celega; kar niso ovce objele, so pa zlobni pastirji s palicami razbili in ven vrgli! Župan iz Zabič je svojemu lastnemu sinu rekel, da naj gre s še dvema drugima pastirjema s čedami drevesca pokončavati. Vse to je zaradi tega tako bilo, ker se obe vasi: Podgraje in Zabiče ne moreta trpeti. Te poredne pastirje sem popisal in na sl. c. k. glavarstvo v Voloski zatožil, in ob enem to zločinstvo tudi sl. c. k. namestništvu v Trst naznanil. Tožbovanje je bilo; a kako je dovršeno, nij mi znano. Č. g. Savincu in Podrajcem, ki imajo veselje do pogozdovanja Krasa, naj bo hvala! A županu v Zabičah želim za kratek čas eno lepo kletko, da bi se spominjal na pokončanje nedolžnih drevesc! Tako se nam je delo uničilo, in ljudje so rekli, da ne bojo više sadili, dokler se ne bo to zločinstvo kaznovalo. Čez tri dni po tej nezgodi pripeljem v Pasjak in Šopijane več tisoč borov, da bi se taisti posadili. Šopijanci gredo njim odločeno število borov precej saditi, a v Pasjaku je rekel ondanjšnji župan: „Jaz ne grem saditi, a vi vzamite ljude i hodite saditi, ko vam drago.“ Ko pa niso hoteli ljudje brez župana na delo iti, reče jim: tukaj sem Vam pripeljal več tisoč drevesc na drž. stroške, a vi nečete spoznati te velike dobrote in hočete še, da se ta drevesca posušijo! Precej grem po pomoč k c. k. žandarmeriji in jutri boste morali v svojo sramoto saditi. Na to grem domu v Novigrad po pomoč; ali takoj v jutro drugi dan mi pride sporočilo, da so že vsa drevesca posajena. Idem pregledat, in kaj najdem? V eni luknji je bilo po 16 borovcev posajenih, a v drugih so bila drevesca nekoliko prav slabo posajena, a druga zopet so imela koreninice na vzgor obrnene, tako

da bogu bodi potoženo. Znabiti ne bode kaj tacega storil sedanji župan g. Juriševič. Dovolj je jasno, da srečna je občina, katera ima značajne moče, ki za blagor svojih vaščanov skrbé, in da nesrečna je tista občina, katera ima le pijavke in sebičneže. Čez malo vremena potem pridem h g. Kalčiču, vrlemu nadžupanu v Lipu, da bi se drevesca iz tamošnjih drevesnic v kak zabranjen kraj posadilo. Gospod Kalčič spravi takoj 80 delavcev vkup ter gre sam z njimi saditi. Posadilo se je tam do 14000 drevesc, ki so se neki vsa prijala. Gospod nadžupan je za vsakim delavcem pregledal, če so drevesca prav posajena; in kjer je našel kaj slabo sajenih drevesc, jih je ven vzel in ukazal v drugič posaditi. Hvala Vam, gospod nadžupnik kot tudi vsem Lipljanom, da ste tako pridni bili! — Tako pridni in hvalevredni so Jelšanci, ki so pod vodstvom gospoda dekana V. Pušavca in župana g. Jurija Udoviča dosti drevesc posadili. Jelšanci niso samo sadjerejci ampak tudi vinorejci. To je lepo! Le napredujte še tako, da Vas bo vaš mlajši rod vesel. Tako pridni so Novokračani in Rupljani, ki so mnogo tisoč borov posadili. Tudi na Golci smo sadili drevesca; ljudje so radi sadili, in gospod Ivan Planinšek, bivši tamošnji duhovnik a zdaj farman v Gračani je bil navzoč ter je ljudi nagovarjal za pogozdenje Krasa. Tako naj bi tudi drugi storili in ne ljudi razgovarjali in pravili: „Ta drevesca niso za našo zemljo.“ (!) Ko sem enkrat enega gospoda prosil, da naj bi o priložnosti ljudi za pogozdenje Krasa nagovarjal, mi reče: „Das ist nicht mein Fach.“ (!) Pomilovanja vredno je, da se take besede čujejo od izobražencev. Storiteno in ne opustite drugzega. Ako se človeku za telesno blagostanje poskrbi, so mu vrata široko odprta do dušnega. Tudi v Staredu so se ljudje vrlo potrudili za pogozdenje Krasa. Tako sem se trudil in vojskoval po vaseh. Pri nekaterih vaseh sem nekaj opravil, pri nekaterih pa čisto nič. Da so v nekaterih vaseh za pogozdovanje vneti, je že iz tega jasno, ko so letos okolo 200.000 drevesc posadili.

Častiti gospodje nadžupani in župani! za boga vas prosim, skrbite, da se posajena drevesca z živino ne poškodujejo in da se vedno goli prostori razsajajo, kajti zadnji čas je, da se zbudimo iz spanja starokopitnežev, ki pravijo: „Moj stari oče in oče sta živela brez posajenja mladih drevesc; tudi jaz bom lahko.“ (!) Takim jaz rečem, da so bedaki. Poznam vasi, katere so imele pred 15. leti krasne gozde, a sedaj jih nij več, uničili so jih s prodajo drv in z ogljem; in če bo brez posajenja drevesc tako še naprej šlo, kam bomo prišli? Stroški za pogozdovanje so ogromni, torej rojaki, storimo se te dobrote po pridnosti hvaležne! Pa bedakov nij treba poslušati, ako hočemo do namena priti! M. K.

Iz Ogorskega, 1. avg. [Izv. dop.] Mednarodni sodniki dunajske svetne razstave počastili so Budim-Pešto s svojim obiskom. Ta dogodjaj je bil mastni in debeli zalogaj za požrešnost magjarskega šovinizma. Do sedaj so si naši brkaši domišljevali do magjarskega velevala, od sedaj pa že sanjajo o magjarskem „weltraichu“. Prišlo je kakih 500 mednarodnih sodnikov magjarsko-nemško-slovansko Budim-Pešto ogledovat. Pred vsem drugim je bilo treba naše siromaštvo in barbarstvo pred ptujimi gosti zakriti. K temu so pripomogli plesi, banketi,

govori, banderi, ciganski gajdaši itd. itd. Kaj so si Angleži, Francozi, Nemci, Italijani, Španjolci, Rusi, Amerikani, Švedi, Turki in Japonci pri magjarskih „Eljenih“ mislili, je teško uginiti. Kdor izmed njih je bil razumnejši, ta je pač videl, da je pri vsem razvitem sijaju vsaj polovica humbug. Budim-Pešta je do iznemoglosti svoje žile napela, da se ptujim gostom lepša pokaže, nego je v resnici. Med notranjimi vprašanji je najvažnejše hrvatsko vprašanje. Csernatonyjev „Ellenör“ norce brije iz hrv. narodne stranke, ker se jej nij, kakor je zahtevala, in kakor zdrava državniška pamet velevala, vladno krmilo v roke stisnilo. Hrv. narodnjaki — tako piše „Ellenör“ — so že željno posezali po razobešenem grozdju, pa ker so uvideli, da se jim je previsoko obesilo, pravijo, da jim je prekislo! Vakanovič bo ostal tako dolgo na vladnem krmilu, dokler se osoda revidirane nagodbe v saboru ne odloči. Pokazati se mora namreč, ima-li stranka (?), s katero smo nagodbo revidirali odločno, ne prehodno večino v saboru ali ne? To je impertinentno pisano, baš v štilu Csernatonyjevih parlamentarnih škandalov. — „Pest. Lojd“ se čudi, kako je to, da borba med hrv. časopisi še zmirom nij jenjala. (Mari ne ve, da se „Agram“ in Zagrebški „Narod“ iz ogorske drž. blagajne v ta namen vzdržavata, da narodno stranko begata, ki se proti njima braniti mora.) „Pest. Lojd“ na ravnost izreka, da so našej vladi namenili hrv. narodne stranke sumnjivi, (kakšni namenili?) ter da jej ne zaupa. Zlovoljna (tak vendar!) je pa naša vlada tudi na magjarone, ker se niso kot vladajoča stranka vzdržati mogli. „Pest. Lojd“ izpričava pa slabo magjarsko upravo na Hrvatskem s tem, da so mogli magjaroni deželo samo z eno roko upravljati, z drugo pa agitacije narodne stranke odbijati. Notranje stanje na Hrvatskem je denes tako, da je patrijotična dolžnost vseh strank, da se v složno delovanje zedinijo. Obstanek nove nagodbe ne sme se postaviti na podporo samo ene stranke. (S tem hoče „Pest. Lojd“ reči, mi ne smemo naše prijateljce, in ti so Rauchijanci, žrtvovati). Hrvatska avtonomija ne sme v rokah narodne stranke postati rana za idejo magjarske države, in ostrakizem za naše naj vernejše prijateljce.“ To je tako odprto govorjeno, da bodo hrvatski narodnjaki vendar enkrat uvideli, kaj imajo od naše vlade pričakovati. Naj bolje bi bilo, da hrvatski sabor nagodbo tako dolgo v pretres ne vzame, dok se njemu povoljna vlada ne ustroji.

Domače stvari.

— (Besedo v podporo) „Dolenjcem“ napravi čitalnica v Ljubljani 16. avgusta v prostorih čitalnične restavracije.

— (V torek) 5. t. m. ob 8. zvečer so g. pevci ljubljanskega čitalničnega zbora vabljeni k skušnji.

— (Požar pri Savini.) Pretečeni petek so v Ločici pri Polzeli v vranjskem okraju tri hiše s škodnjimi pogorele. Nevarno ravnanje s šibicami je to veliko škodo proizročilo. Ko bi se ne bilo tako junaško gasilo z brizglami, pogorela bi bila cela vas. P.

— (50 ciganov), ki so se okolo Ljubljane klatili, je magistrat na „šub“ dejal in poslal v Magjarijo nazaj.

— (Iz Gradca) se nam piše: Kakor je po dijaškem shodu, katerega so imeli Slovenci preteklega meseca, nehal dohajati „Volksblatt“ v tukajšno „Slov. Besedo“, tako je sedaj izostal tudi „Slov. Gospodar“, katera lista sta se brezplačno pošiljala. — Na eno stran se hočejo reakcionarci nad slovenskimi dijaki maščevati, na drugo pa sprevidajo, da dijaštvo in sploh razumnost nje terén zanje — kar imajo prav.

— („Vrtec“), list za malo mladost je izšel v 8. številki in prinaša lepega gradiva, zabavnega in podučnega značaja. Prijatelji nežne mladeži naj ga podpirajo. Urednik je učitelj Iv. Tomšič v Ljubljani.

— (Nekaj od sadje- in vinorejske šole v Mariboru.) Piše se nam: Pred kratkim se je na tej šoli nekaj jako smešnega prigodilo. Tamošnji gospod ravnatelj je namreč šel na Dunaj razstavo gledat in ta čas ga je eden gospodov učiteljev nadomestoval. Prigodi se v tem času neki dan, da gre mimo ograda nek bradasti mož in reče tam stoječemu sinu ravnatelja, da pridejo tisto večer razbojniki, ki bodo tamošnjo kaso odnesli. Fant beži hitro domu in to pove. Gospod učitelj to slišavši, se jako prestraši; hitro komandira učencem, da morajo po noči stražiti. Vse je oborožil! Z vilami in bati so mogli ubogi učenci cele štiri mrzle noči stražiti, pa od razbojnikov nij bilo sluha ne duha. Oni mož je menda vedel, kako strašljiv da je ta nemški učitelj in tedaj ga je menda hotel ostrašiti in za nos voditi. — Z učenci na tej šoli se jako slabo ravna; celi dan morajo v tej hudi vročini delati, kakor živina, razen nedelje, kadar imajo nekaj uric prostih, pri tem še slabo brano, tako, da večkrat kateri boleha. Gosp. ravnatelj in eden g. učitelj oba z nemškega rajha, ki hočeta jako izobražena biti, tudi velike učence, med katerimi so nekateri že nižjo gimnazijo ali realno absolvirali, tako slabo spoštujeta, kakor, da bi bila že svinje z njim pasla. Kazni so tudi take, da če kateri pet minut čez odločeno uro izostane, hitro dobi 3 tedne kazni.

Razne vesti.

* V bosniškem okraji Banjaluka je predsednik sovetu neki Fejzim-Effendi. Ta vse „čestivredni predsednik“ je sin nekega glasovitega turškega lupeža, ki je sedel leta in leta v Carjemgradu v državnih zaporih; med tem časom se nauči sin turškega jezika — Bosnjaki naime le srbski govoré — ter se vé pašam tako prikupiti, da postane vrnivši se v Bosnijo vplivna oseba. Ta Fejzim-Effendi je organizoval s turškimi hajduki novo preganjanje kristjanov. Sporazumljeni s predsedništvom okrajnega sveta napadó kako vas, oropijo in umoré nekaj kristjanov, potem intervenuje gosposka, češ, da bi hajduke pregnala; ropa pa dalje, dolži potlej ušle hajduke.

* (Pravda za poljub.) Pred kriminalno deputacijo kraljeve okrožne sodnije v Saganu na Nemškem je stal nek krčmar, ki

se je bil predrznil neki omoženi ženi proti njeni volji poljub na usta pritisniti in jo objeti. Dotična omožena lepota je krčmarja tožila, da si prisvaja tujo lastnino. Zahtevala je, naj ga 14 dni zapro, a sodniki so rekli, da je dovolj, če 30 tolarjev kazni v ubožno kaso plača, kar je mož tudi storil.

Narodno-gospodarske stvari.

Za svilorejce.

(Spisal J. Pohlin.)

(Dalje.)

Floret-žido ne jemlji preč od kokonov, ker denašnje znajdbe trebajo, da pri kokonu ostane. Ne pustimo črvičev ali gosenc pred iz jajčic ven zlesti, kakor prve dni vel. travna, in potem se rediti po 62 dni namestu 28. Čudo, da nijso poginili, ker v poprejšnjih časih, ako nijso predli do 42. dneva, tudi nij bilo več koristnega iz njih; Znamnje, da so bili zdravi. Škodovala nam je letos veliko zgodnja reja, na prvo skoz 30 dni večji potrošek, drugič večji poraba perja in kar je največ škodovalo je, da so nam z vsem tem še proti bližnim italijanskim prezgođej zapredli, (Italijanci so letos zavolj pozebljenja murb prvo rejo vsotili in drugo za seme, od katerega zmirom kaj rezervirajo, nastavili) čem reči, pred ko Italijancem, kateri so hoteli priti k nam gosence, nezapredene za seme kupovat in gledat. Ako tega ne bi bilo, lahko bi svilorejci po meni samemu 4 do 6 centov mešičkov po 2 fr. če še ne dražje za seme doma prodali, zato ker 14 dni, ko smo tukaj že vse umorili, sem dobil naročilo za 300 ft. domačih rumenih za seme, ako bi bilo mogoče, še gosence videti v preji. Tudi sem ob enem dobil naročeno, da nij navadnega industrijalnega semena ter temu 2, drugemu po 4 do 6 lotov napravim. Druga leta sem ga zmirom nekaj napravil, ker še celično tako zelo priporočano nij bilo, ali obziraje splošno željo zadnjega kongresa, da naj se zapusti industrijalno seme, nijsem hotel letos delati ga. Pa zakaj so ti ljudje letos spet k nam poskušat šli? Zato ker jim celično z vsem priporočanjem in poskušnjami dve leti za predoma nij gratalo, in so se sami prepričali, da so z našim semenom bolje izhajali, katerega sem tudi jaz nekaj predal, nekaj višje od 160 lotov pa naročilcem z naročbo podaril, da naj ga brezplačno med svilorejce o več vaseh razdelijo. Delal sem to zato, da pride kranjska sviloreja nazaj v kredit, in videlo se je letos, da to delo nij bilo brez uspeha. Delajmo vsi tako, prinesimo vsakteri mali pošten dar vsako leto, pa bomo kranjski svilorejci, katera na italijanskem zavolj konkurencije rada videna, veliko pomagali. Kaj hasne trud enega samega, kakor na priliko moja lanska misel in moj začetek o predišnici: sklenilo se je že pred 4 leti predišnico tukaj napraviti ali vsaktero leto se je zgovor našel, da nij novcev. Na to odlašanje bilo je več družbenikov nejevoljnih in vzel sem ko tajnik te svilorejne družve sam to reč v roke upaje, da bodem gotovo pomoč od družbe dobil. Prosil sem našega gosp. učitelja Sturm-a, naj on njegovo hčerko Milko, katero je on lansko leto prostovoljno sviloreje učiti dal in katera je že za rejo jako pripravne in pridne roke — tudi svilopreje učiti pustit, kar je tudi privolil. Peljal sem jo h g. Treotu v uk in ona se je prvo leto toliko naučila da ako bi letos v Gorico

ali Szegzard v predišnico šla, dospela bi z njeno brihtnostjo jakost vsake stare italijanske predilke, kar je h temelju ene predišnice prva kondicija ker ima predenje svile skrivne koristi, katerih nezna vsaka predilka in katere se praktično le brihtne dekleta naučiti morejo. Da se pa letošnjo spomlad ne bo moglo zgovarjati, da nij novcev, predišnico ustanoviti, sem pa pri kongresu pl. g. Dubovsky - ta kr. vodja ogerske svilorejne direkcije, kateri je v Roveredu nove predilke na sapor namestu starih naročil, prosil, naj nam on starih predilk za dve peči na nekaj let posodi, kar mi je tudi rad obljubil. Vesel sem bil, da sem toliko dosegel in mislil sem, da letošnje leto nemamo drugih stroškov, nego te, da deklico, katero sem lansko leto na mojo skrb učiti spravil, letos društvo na njegove stroške in ako je mogoče eno z njo učiti da, in potem smo leta 1874 z izurjenimi domačimi delavkami preskrbljeni, katere bodo gotovo brez vse zavisti naše deklice učile, kar ena italijanska nikoli storila ne bo.

(Konec prih.)

V vinogradih

precej dobro kaže, kjer nij toča pobila. Grozdje se že mehči; vročina za polja presilna v vinogradih dobro deje. Pričakati smemo srednjo branje, a vino utegne prav dobro biti. Nesrečni pa so oni kraji, kjer se je toča vsula. Na Dolenjskem je škoda po toči 19. julija zadela čez 700 oralov vinogradov, kjer je vse pobito, da nij enega zdravega grozdja najti; pa tudi trsni les je hudo poškodovan, tako, da za prihodnje leto slabo kaže. Naj bi se rozgve porezale razen dveh, da bi saj na teh oka se razvila. Škoda po tej toči se sme ceniti na pet sto tavžent goldinarjev.

V Vipavi pa trsna bolezen grozdje suši. Na Francoskem je pomladni mraz hudo škodoval; zdaj pa se iz južnih krajev sliši, da se trsna uš (Filoksena vastatrix) vedno bolj širi in da proti njej nobeno sredstvo ne pomaga. Ta uš sedi na milijone na trsnih koreninah, izpije sok in trs se posuši.

Vinske cene začno po malem padati, so pa tudi bile že prenapete. Ogerska bela vina se dobodo za 9 do 10 gld. avstrijsko vedro po 40 bokalov, črno po 11 do 12 gld., avstrijska vina so še zmirom draga, po 18 do 20 gld. Sremska vina so v Veršeci po 7 do 8 gld. vedro. Štajerska in kranjska vina v ceni dozdej še nijso pala.

Naznanilo.

Podpisana se počasti, čestitemu p. n. občinstvu naznanjati, da je prevzela gostilnico

„Zur Krone“,

v gradiškem predmestju v Šusteršič-evi hiši.

Ta gostilnica ima lep salon in prijeten vrt. Tudi se daje hrana na naročbo po prav niski ceni.

S spoštovanjem

Marija Kavčič.

(207—2)

Dunajska borza 4. avgusta

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld. 20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	80
1860 drž. posojilo	101	25
Akcije narodne banke	979	—
Kreditne akcije	224	—
London	111	30
Napol.	8	89 1/2
G. k. cekini	—	—
Srebro	108	—

Rožica.

3. avgusta.

Evropa: Karidobur z gospo iz Trsta. — Pamperl iz Celovca. — Minah, Warghen z družino iz Reke. — Kapt iz Ogorskega.

Pri Elefantu: Ulih iz Dalmacije. — Amieis z družino, Frašina Alojz in Henrik, Tomoseli, Müller iz Trsta. — Artel iz Kranja. — Pogačnik, Marolt iz Dolenjskega. — G. Pace iz Litije. — G. Lihtenberg iz Prapreč. — Bondy iz Dunaja. — Gospa Rudnog s hčerjo iz Gradca.

Pri Maliči: Patera, Knaus iz Trsta. — Nusbaum, Jurgang, Frisk iz Dunaja. — Ehrenreih s sinom iz Ponoviča.

Pri Zamoreci: Weber iz Ljubljane. — Leber iz Črnič. — Krašnik iz Trsta. — Kosta iz Laškega. — Križman iz Kočevja.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch**, Berlin, Luisenstrasse 45. (255—81)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.